

Тема. 1. Науково-дослідна програма інституціоналізму: сутність, витоки, еволюція

1. Самостійно оберіть інституцію і проаналізуйте її з позицій «старого» і «нового» інституціоналізму.
2. Використовуючи досвід повсякденного споживання, розкрийте поняття повної і неповної раціональності.
3. На основі концепції конкуруючих програм досліджень Імре Лакатоша проаналізуйте «жорстке ядро» і «захисний пояс» сучасної неокласики і неоінституціоналізму
4. У чому полягає сутність міждисциплінарного підходу в інституціональній економіці?

Література

1. Івашина С.Ю., Івашина О.Ф. Інституціональна економіка: навчальний посібник / С. Ю. Івашина, О.Ф.Івашин. – Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2018. – С.8-34.
2. Колесніченко І.М. Інституціональна економіка: Навч. посібник / І. М. Колесніченко, А. В. Литвиненко; за заг. ред. к.е.н., доц. І. М. Колесніченко – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – С. 22-42.
3. Ткач А.А. Інституціональна економіка: Нова інституціональна економічна теорія: Навч. посібник / А.А. Ткач. – Київ : Центр навч. л-ри, 2007. – С. 41-76.
4. Ущатовський Ю. В. Ідеї інституціоналізму в економічній думці України ХІХ-поч. ХХст.: Монографія. Видання друге, стереотипне / Ю.В. Ущатовський. Житомир: Житомирська політехніка, 2019. – С. 9-54.

Теми рефератів:

1. Нова інституціональна економіка у працях Л. Тавено, Дж. Неша, Г. Саймона.
2. Модель конкуруючих програм досліджень Імре Лакатоша.
3. Порівняльні характеристики людини економічної і людини інституційної у площині інституціонального аналізу.
4. Основні етапи розвитку інституціонального аналізу.

Основні поняття

- Науково-дослідна програма (парадигма)
- Методологічне ядро
- Захисний пояс (оболонка)

- Методологічний індивідуалізм
- Раціональний вибір
- Рівноважний аналіз
- Модель homo economicus
- Обмеження раціональності
- Модель homo institutus
- Модель людини гібридної (Вільямсона)
- Традиційний (старий) інституціоналізм
- Холізм
- Неоінституціоналізм
- Нова інституціональна економіка

Табл. 1

**Порівняльна характеристика традиційного (старого) і
неоінституціоналізму**

Ознака	Традиційний інституціоналізм	Неоінституціоналізм
Період виникнення і основоположники	20-30-і рр. ХХ ст. Т. Веблен, Дж. Коммонс, В. Мітчел	Кінець ХХ ст. Р. Коуз, О. Вільямсон, Дж. Б'юкенен, Г. Беккер, Д. Норт
Підґрунтя виникнення	заперечення методологічного ядра дослідної програми неокласиків	модифікація «захисного поясу» неокласичної дослідної програми
Методологія	гуманітарні науки (соціологія, право) + біологія (органічний і еволюційні підходи)	неокласична економічна теорія (методологічний індивідуалізм, homo economicus, рівноважний і оптимізаційний підходи)
Рух думки	від соціології, права до аналізу господарства	від економіки до соціології, політики, права
Передумова аналізу	холізм: пріоритетність цілого стосовно його складових частин	методологічний індивідуалізм
Інституції	формують переваги і вподобання індивідуумів	формують зовнішні обмеження для індивідуумів через умови вибору та інформацію
Вподобання та цілі індивідуумів	ендогенні, породжуються внутрішніми причинами	екзогенні, породжуються зовнішніми причинами